

# ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ



ISSN: 1300-3003

Sayı: 40

Samsun – 2016

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ  
İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ  
ISSN: 1300-3003  
2016 Sayı: 40

ONDOKUZ MAYIS UNIVERSITY  
REVIEW OF THE FACULTY OF DIVINITY  
ISSN: 1300-3003  
2016 Number: 40

**Ondokuz Mayıs Üniversitesi adına sahibi /**  
Owner on behalf of Ondokuz Mayıs University  
Prof. Dr. Sait BİLGİÇ  
Rektör / Rector

**Yazı İşleri Müdürü / Editor in Chief**  
Doç. Dr. Metin YILMAZ  
Dekan Yrd. / Vice-Dean

**Editör / Editor**  
Doç. Dr. Cengiz BATUK

**Editör Yrd. / Editorial Assistant**  
Yrd. Doç. Dr. Hasan ATSIZ  
**Sekretarya**  
Arş. Gör. Asim DURAN  
Arş. Gör. Halil İbrahim DOĞRAMACI  
**Tashih / Proof Reading**  
Arş. Gör. Rubia DOĞRU (Türkçe)  
Arş. Gör. Tuğba BİLGİN (English)

**Yayın Kurulu / Editorial Board**

Prof. Dr. Cafer Sadık YARAN  
Prof. Dr. Erkan PERŞEMBE  
Doç. Dr. Ali BOLAT  
Doç. Dr. Ahmet ÇAKIR  
Doç. Dr. Cengiz BATUK  
Doç. Dr. Metin YILMAZ  
Doç. Dr. Recep GÜN  
Yrd. Doç. Dr. Hasan ATSIZ  
Yrd. Doç. Dr. Rıza KORKMAZGÖZ

**Baskı Yeri ve Tarihi / Publication Place and Date**  
Samsun, Kasım 2016

**Baskı / Printing**  
ASCOPY KOPYALAMA MERKEZİ  
Mimar Sinan Mh. Belediye Cd. Koza Apt. No: 15/38 SAMSUN  
Tel&Faks: 03624388666- www.ascopy.com.tr

Bu dergi uluslararası EBSCO Research veri indeksi, TÜBİTAK-ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı ve ASOS ASOS Index tarafından taranmaktadır.

**Yayın Danışma Kurulu / Advisory Board**

Prof. Dr. Abdullah ÖZBEK; Prof. Dr. Abdullah ÖZTÜRK; Prof. Dr. Abdurrahman ÇETİN; Prof. Dr. Abdurrahman HAÇKALI;  
Doç. Dr. Abdurrahman ÖZDEMİR; Prof. Dr. Abdülkadir DÜNDAR; Yrd. Doç. Dr. Abdullah ALPEREN;  
Doç. Dr. Adem KÖRÜKÇÜ; Doç. Dr. Ahmet ALBAYRAK; Prof. Dr. A. Ali BAYHAN; Prof. Dr. Ahmet BULUT; Prof. Dr. Ahmet ÇAYCI;  
Prof. Dr. Ahmet COŞKUN; Prof. Dr. Ahmet KOÇ; Prof. Dr. Ahmet ÖNKAL; Prof. Dr. A. Saim ARITAN; Prof. Dr. Ali AKDOĞAN;  
Prof. Dr. Ali İhsan YIĞIK; Prof. Dr. Ali BULUT; Prof. Dr. Ali Rıza GÜL; Doç. Dr. Ali Osman KURT; Prof. Dr. Ali TOKSARI; Prof. Dr. Ali YILMAZ;  
Prof. Dr. Ali Rıza AYDIN; Doç. Dr. Ayşe Zişan FURAT; Prof. Dr. Bahattin KÖK; Prof. Dr. Bahattin YAMAN; Prof. Dr. Bilal SAKLAN;  
Prof. Dr. Cahit BALTACI; Prof. Dr. Cemal TOSUN; Prof. Dr. Cengiz GÜNDOĞDU; Prof. Dr. Dilaver GÜRER; Prof. Dr. Enbiya YILDIRIM;  
Doç. Dr. Erdoğan BAŞ; Prof. Dr. Ejder OKUMUŞ; Prof. Dr. Eyüp BAŞ; Prof. Dr. Eyyüp TANRIVERDİ; Prof. Dr. Faruk KARACA;  
Y. Doç. Dr. Ferdi KOÇ; Prof. Dr. Ferhat KOCA; Prof. Dr. F. Kerim KAZANCI; Prof. Dr. Gemal R. HAWTING; Prof. Dr. H. Yunus APAYDIN;  
Prof. Dr. Hakkı ÖNKAL; Prof. Dr. H. Ahmet ÖZDEMİR; Doç. Dr. Halil İbrahim BULUT; Prof. Dr. H. İbrahim ŞİMŞEK; Prof.  
Dr. Hanım YILDIZ; Prof. Dr. Hasan AYIK; Prof. Dr. Hasan ONAT; Prof. Dr. Hasan ŞAHİN; Y. Doç. Dr. Hüseyin AKPINAR;  
Prof. Dr. Hüseyin AYDIN; Prof. Dr. Hüseyin ELMALI; Prof. Dr. Hüseyin KARAMAN; Prof. Dr. Hüseyin TURAL; Doç. Dr. Hüseyin AKPINAR; Prof.  
Dr. Hüseyin YILMAZ; Prof. Dr. İbrahim ÇALIŞKAN; Prof. Dr. İbrahim DÜZEN; Doç. Dr. Kadir GÜRLER; Prof. Dr. Kaşif Hamdi OKUR; Prof. Dr. I.  
Himmi KARSLI; Doç. Dr. İbrahim İŞTAN; Prof. Dr. İsmail YİĞİT; Prof. Dr. İsmet ERSOZ; Doç. Dr. İhsan ARSLAN;  
Doç. Dr. Kadir GÜRLER; Prof. Dr. Kadir ALBAYRAK; Doç. Dr. Kemal ATAMAN; Doç. Dr. Kemal ÜÇÜNÇÜ; Prof. Dr. Kemal YILDIZ;  
Doç. Dr. Kenan AYAR; Prof. Dr. Latif TOKAT; Prof. Dr. Lütfullah CEBEÇİ; Prof. Dr. M. Akif KILAVUZ; Prof. Dr. M. Ali KAPAR;  
Prof. Dr. M. Doğan KARAOŞKUN; Prof. Dr. M. Faruk BAYRAKTAR; Prof. Dr. M. Zeki İŞCAN; Prof. Dr. M. Münir ATALAR;  
Y. Doç. Dr. M. Kamil YAŞAROĞLU; Prof. Dr. Mehmet AKKUŞ; Prof. Dr. Mehmet ATALAY; Prof. Dr. Mehmet AYDIN; Prof. Dr. Mehmet DEMİRCİ;  
Prof. Dr. Mehmet ERKAL; Prof. Dr. Mehmet OKUYAN; Y. Doç. Dr. Mehmet TIRAŞCI; Prof. Dr. Mehmet ŞEKER; Prof. Dr. Mehmet EVKURAN;  
Prof. Dr. M. Akif KILAVUZ; Prof. Dr. M. Zeki İŞCAN; Prof. Dr. Mesut OKUMUŞ; Prof. Dr. Metin YURDAGÜZ; Prof. Dr. Mevlüt GÜNGÖR;  
Prof. Dr. Michel REEBER; Prof. Dr. Muhammed ÇELİK; Prof. Dr. M. Hanefi PALABIYIK; Prof. Dr. Muhiittin BAĞÇEÇİ; Prof. Dr. Muhiittin SERİN;  
Prof. Dr. Musa K. YILMAZ; Prof. Dr. Musa YILDIZ; Prof. Dr. Mustafa ALICI; Prof. Dr. Mustafa BAKTIR; Prof. Dr. Mustafa BIYIK;  
Prof. Dr. Mustafa KARA; Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK; Prof. Dr. Mustafa TAVUKÇUOĞLU; Prof. Dr. Münir KOÇTAŞ; Prof. Dr. Naci OKCU;  
Prof. Dr. Nebi GÜMÜŞ; Prof. Dr. Necmeddin GÖKKIR; Prof. Dr. Nesimi YAZICI; Prof. Dr. Nevzat AŞIKOĞLU; Prof. Dr. Nihat BOYTAŞ;  
Prof. Dr. Nihat DALGIN; Prof. Dr. Nurullah ALTAŞ; Prof. Dr. Niyazi USTA; Prof. Dr. Nusret CAM; Prof. Dr. Remzi KAYA;  
Doç. Dr. Osman ŞAHİN; Prof. Dr. Osman ÇETİN; Prof. Dr. Osman TÜRER; Prof. Dr. Ömer AYDIN; Doç. Dr. Ömer Faruk YAVUZ;  
Prof. Dr. Ramazan ALTINTAŞ; Prof. Dr. Ramazan AYYALI; Prof. Dr. Reşit ÖZBALIKCI; Prof. Dr. Rıza SAVAŞ; Prof. Dr. Ruhattin YAZOĞLU; Prof.  
Dr. Sabri HİZMETLİ; Prof. Dr. Sadık KILIÇ; Prof. Dr. S. Sabri YAVUZ; Prof. Dr. S. Leyla GÜRKAN; Prof. Dr. Samim AKGÖNÜL;  
Prof. Dr. Selahattin PARLADIR; Prof. Dr. Selahattin POLAT; Doç. Dr. Selim EREN; Prof. Dr. Soner GÜNDÜZÖZ;  
Doç. Dr. Süleyman AKYÜREK; Prof. Dr. Süleyman GEZER; Prof. Dr. Süleyman TOPRAK; Prof. Dr. Süleyman TULUCU;  
Prof. Dr. Şenafettin GÖLCÜK; Doç. Dr. Şerif BOYRAZ; Prof. Dr. Şevket TOPAL; Prof. Dr. Şevket TÜYLÜOĞLU; Prof. Dr. Şevket YAVUZ;  
Prof. Dr. Şinasi GÜNDÜZ; Prof. Dr. Şuayip ÖZDEMİR; Prof. Dr. Üzeyir OK; Prof. Dr. Veddi BİLGİN; Prof. Dr. Yavuz KÖKTAŞ;  
Prof. Dr. Yavuz ÜNAL; Prof. Dr. Yaşar KURT; Prof. Dr. Yavuz FIRAT; Prof. Dr. Y. Vehbi YAVUZ; Prof. Dr. Yurdagül MEHMEDOĞLU;  
Prof. Dr. Yusuf İŞÇİK; Prof. Dr. Yusuf KILIÇ; Prof. Dr. Şevki YAVUZ; Prof. Dr. Zafer ERGİLLİ; Prof. Dr. Zekeriya GÜLER; Doç. Dr. Ziya ŞEN.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (OMÜİFD); yılda iki kez yayımlanan hakemli bilimsel süreli bir yaygın organıdır. Dergide yayımlanan yazıların her türlü içerik sorumluluğu yazarlara aittir. Yazılar; yayıncı kuruluşun izni olmadan kısmen veya tamamen bir başka yerde yayımlanamaz.

**Yazışma Adresi / Corresponding Address**

Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi (Dergi) Kurupelit / SAMSUN  
Tel: 0362 4576084 Fax: 0362 4576083

e-mail: omuifd@gmail.com web: http://dergiparkulaklim.gov.tr/omuifd

## İÇİNDEKİLER

---

### Makaleler / Articles

---

Prof. Dr. İsrail BALCI

“İmamlar/Halifeler Kureyş’tendir” İddiasının Kiriđi  
*The Criticism of the Pretense “The Imams/Caliphs are from Quraysh”*

5-31

---

Doç. Dr. Ali BOLAT

Deđerler Eđitiminde Tasavvuf  
*Sufism in Values Education*

33-48

---

Doç. Dr. Eyüp NEFES & Doç. Dr. Recep GÜN

Samsun/Kavak’ta Çantı Tekniđinde İnşa Edilen  
Alađmlek Köyü Rahmiođlu Mahallesi Camii  
*Rahmiođlu Quarter Mosque Built with Cantı Technique  
in Alađmlek Village in Kavak, Samsun*

49-65

---

Yrd. Doç. Dr. Remzi ATEŞYÜREK

İsti’âze  
*İsti’âze*

67-84

---

Yrd. Doç. Dr. Hasan MEYDAN

Doktriner Düşünce ve Din Eđitimi: Anamlı Öğrenme  
ve Bireysel Manevi Tecrübe Bağlamında Bir Değerlendirme  
*Doctrinaire Thinking and Religious Education: An Evaluation in the Context of Mean-  
ingful Learning and Individual Spiritual Experience*

85-114

---

Yrd. Doç. Dr. İbrahim BAYRAM

Kerrâmiyye Mezhebinin İman Anlayışı  
*The Understanding of Faith In the Karramiyya Sect*

115-146

---

Öđr. Gör. Dr. Doğan FIRINCI

İmâle Kurallarını İnşasında Müberred’in Kullandığı Bazı Kavramlar  
*The Certain Concepts Used by Mubarrad  
in Determining the Alemâleh Rules*

147-166

---

---

Mehmet UYAR

Tasavvufta Kavramlar Arasındaki Anlamsal Bağların Mahiyeti Üzerine  
Bir Deneme: Nefs ve İlgili Kavramlar Örneęi  
*An Essay on the Nature of the Semantic Relationships  
Between Concepts in Sufism: An Example of Nafs and Concepts Related to Nafs*

167-195

---

**Kitap Tanıtım ve Değerlendirme / Book Reviews**

---

Arş. Gör. Asim Duran

Kutsal Kitapla Akademik Metin Arasında Kitab-ı Mukaddes  
*The Death of Scripture and the Rise of Biblical Studies*, Michael C. Legaspi

197-201

---

Arş. Gör. Mehmet Köklüdaę

Retorik  
*Rhetoric*, Michael Meyer

202-206

---

Arş. Gör. Hasan Şahin

*Gündemdeki Tartışmalı Dinî Konular-2*, Nihat Dalgın

207-211

---

**OMÜİFD**  
**ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ**  
**YAYIN İLKELERİ**

1. Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (OMÜİFD); yılda iki kez yayımlanan bilimsel hakemli bir yayın organıdır.
2. OMÜİFD her yıl Mart ve Eylül aylarında yayınlanır.
3. OMÜİFD'nin yayın dili Türkçe ve İngilizce'dir. Talep geldiği takdirde Arapça ve Fransızca makaleler de yayınlanabilir.
4. OMÜİFD'nde telif; çeviri; sadeleştirme; edisyon kritik ve kitap değerlendirmesi çalışmaları yayımlanır.
5. OMÜİFD'nde yayımlanmak üzere gönderilen telif makaleler; Yayın Kurulu tarafından incelendikten sonra konunun uzmanı en az iki hakeme gönderilir ve her iki hakemden de olumlu rapor gelmesi halinde yayımlanır.
6. Hakemlerden biri olumsuz görüş belirttiği takdirde makalenin yayımlanıp yayımlanmamasına Yayın Kurulu karar verir.
7. Hakemlerden biri veya her ikisi; "düzeltilmeden sonra yayımlanabilir" görüşü belirtirse; gerekli düzeltmelerin yapılması için makale yazara iade edilir.

- Düzeltilme yapıldıktan sonra hakemlerin uyarılarının dikkate alınıp alınmadığı Yayın Kurulu tarafından değerlendirilir.
8. Çeviri ve sadeleştirme yazılarında gönderiye metinlerin orijinallerinin bir kopyası da taranarak (bilgisayar ortamına aktarılmak suretiyle) eklenmelidir.
  9. Kitap değerlendirme yazılarının yayınına yayın kurulu karar verir.
  10. Yayımlanmasına karar verilen yazılara; İngilizce başlık; 50-200 kelime arasında İngilizce ve Türkçe özet yazar tarafından eklenir.
  11. OMÜİFD yayınlanan yazıların dil; üslup ve içerik açısından yasal ve hukuki sorumluluğu yazara aittir.
  12. Aşağıda açıklanan yazım ilkelerine ve biçimlendirmeye uyulmadan dergiye ulaştırılan yazılar; hakeme gönderilmeden önce düzeltilmesi için yazara iade edilir.

**OMÜİFD**  
**ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ**  
**YAZIM İLKELERİ**

1. Yazılar; PC Microsoft Office Word (Word 97 veya daha ileri bir versiyonu) programında yazılmalı veya bu programa uyarlanarak gönderilmelidir. Metin sonuna bibliyografya eklenmelidir. Gönderilen her yazının ekleriyle birlikte toplamı 30 sayfa (8.000 kelimeyi) aşmamalıdır.
2. Sayfa düzeni: A4 boyutunda olmalıdır. Kenar boşlukları soldan 3,5 cm; sağdan 3 cm; üstten 3,5 cm ve alttan 3 cm şeklinde ayarlanmalıdır.
3. Biçim: Metin kısmı Times New Roman yazı tipi; 12 puntoyla; başlıklar bold olarak; metnin tamamı 1,5 satır aralıklı; dipnotlar ise tek satırlı ve 10 punto ile yazılmalıdır.
4. Dipnotlarda aşağıda belirtilen kaynak gösterme usullerine uyulması gerekir:
  - 4.1. Kitap: Yazar adı soyadı; eser adı (*italik*); çeviri ise çevirenin adı (çev.); tahkikli ise (tahk.); sadeleştirme ise (sad.); edisyon ise (ed. veya haz.); yayınevi; baskı yeri ve tarihi (örnek; İstanbul 2004); cildi (örnek; c. IV); sayfası (s.); sayfadan sayfaya (ss.); Yazma eser ise; Yazar adı; eser adı (*italik*); Kütüphanesi; numarası (no.); varak numarası (örnek; vr. 10b). Hadis eserlerinde varsa hadis numarası belirtilmelidir.

- 4.2. Makale; Yazar adı soyadı; makale adı (tırmak içinde); dergi veya eser adı (*italik*); çeviri ise çevirenin adı (çev.); yayınevi; baskı yeri ve tarihi; cildi (örnek; c. IV); sürdü yayın ise (örnek; sayı: 3); sayfası (s.).
- 4.3. Basılmış sempozyum bildirileri ve ansiklopedi maddeleri; makalenin referans verilmiş düzeniyle aynı olmalıdır.
- 4.4. Dipnotlarda ikinci defa gösterilen aynı kaynaklar için; sadece yazarın soyadı veya meşhur adı; eserin kısa adı; cilt ve sayfa numarası yazılır.
- 4.5. Arapça eser isimlerinde; birinci kelimenin ve özel isimlerin baş harfleri büyük; diğerleri küçük harflerle yazılmalıdır. Farsça; İngilizce; vb. diğer yabancı dillerdeki ve Osmanlı Türkçesi ile yazılan eser adlarının her kelimesinin baş harfleri büyük olmalıdır.
- 4.6. Ayetler sure adı; sure no / ayet no sırasına göre verilmeli (örnek; el-Bakara; 2/10).
- 4.7. Dergimizde kullanılan bazı genel kısaltmalar: bakınız (bk.); karşılaştırmız (krş.); adı geçen eser (*age*); Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (*DLA*); MEB İslâm Ansiklopedisi (*IA*); Kütüphane (Ktp.); numara (no.); ölümü (ö.); tarihsiz (ts.); aleyhi's-selam (s.).